

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 542/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Vladimírou Houdek Běhalovou, advokátkou, Strojárska 11/C, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/80/2020-234 z 12. mája 2021 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 15C/287/2014-220 z 23. marca 2020 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/21/2022 z 27. marca 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Návrh na začatie konania bol podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelený štvrtému senátu ústavného súdu, ktorého člen sudca Ladislav Duditš notifikoval ústavnému súdu dôvody svojho vylúčenia v tejto veci. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 576/2024 z 8. októbra 2024 rozhodol o vylúčení sudcu Ladislava Duditša z výkonu sudcovskej funkcie. V súlade s čl. III ods. 2 písm. b) a c) rozvrhu práce bol za zastupujúceho člena štvrtého senátu určený člen tretieho senátu ústavného súdu Ivan Fiačan, preto vec rozhoduje štvrtý senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ poskytol 5. januára 1998 žalovanému [REDAKOVANÉ] sumu 6 638,78 eur a následne so žalovaným uzatvoril zmluvu o tichom spoločenstve s dátumom 5. januára 1998. Čas vrátenia peňazí bol dohodnutý ústne tak, že predmetná suma bude vrátená do troch mesiacov od jej poskytnutia a ďalšie dodatkové sumy 1 161 eur a 26,22 eur do dvoch týždňov od ich poskytnutia. Keďže žalovaný peniaze nevrátil, podal sťažovateľ v decembri 1998 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu, kde si uplatnil nárok na náhradu škody. Po skončení trestného konania (žalovaný a jeho manželka boli spod obžaloby oslobodení a poškodení boli so svojimi nárokmi odkázaní na občianske súdne konanie) sťažovateľ ako žalobca 8. októbra 2014 doručil Okresnému súdu Košice I proti žalovanému žalobu o zaplatenie.

4. Okresný súd prvým rozsudkom č. k. 15C/287/2014-104 z 28. marca 2017 žalobe vyhovel. Krajský súd uznesením sp. zn. 3Co/253/2017 z 28. augusta 2018 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 15C/287/2014-163 z 13. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením z 23. marca 2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 7 826 eur s príslušenstvom. Na odvolanie žalovaného krajský súd rozsudkom č. k. 9Co/80/2020-234 z 12. mája 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu z 13. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením zmenil tak, že žalobu zamietol, konštatujúc, že okresný súd zistený skutkový stav správne vyhodnotil, následne ale nesprávne právne posúdil v zmysle naplnenia zákonných predpokladov titulu zodpovednosti za škodu v zmysle § 415, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže konanie žalovaného nepramení z porušenia akejkol'vek právnej povinnosti.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

7. Podľa sťažovateľa rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnych otázok (s takou charakteristikou v jeho ponímaní), a to:

- či uplatnený nárok je potrebné posúdiť podľa ustanovení o náhrade škody (§ 420 Občianskeho zákonníka), vydaní bezdôvodného obohatenia (§ 451 Občianskeho zákonníka), resp. vrátení pôžičky (§ 657, § 563 Občianskeho zákonníka), prípadne iného ustanovenia záväzkového práva,
- v prípade, ak ide o nárok na plnenie z bezdôvodného obohatenia, vrátenia pôžičky alebo obdobný nárok, či došlo k jeho premlčaniu, t. j. kedy začala plynúť premlčacia doba, či došlo k jej spočívaniu (§ 112 Občianskeho zákonníka) a kedy (by) uplynula,
- podporne aj otázky právneho posúdenia uznania dlhu žalovaným (podľa § 558 Občianskeho zákonníka), pretože jej vyriešenie malo vplyv na rozloženie dôkaznej povinnosti.

8. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4Cdo/21/2022 z 27. marca 2024 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľa zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

9. Zamietnutie dovolania vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP označenému v kontexte nedostatočného odôvodnenia s výsledným efektom svojvoľných skutkových a právnych hodnotiacich záverov najvyšší súd odôvodnil tak, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a úvah vychádzal, keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil naplnenie zákonných predpokladov z titulu náhrady škody, ako aj uznania dlhu.

10. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, že je potrebné právny vzťah medzi ním a žalovaným vyhodnotiť aj podľa § 657 Občianskeho zákonníka (zmluva o pôžičke), § 563 Občianskeho zákonníka (splnenie dlhu), dovolací súd konštatoval, že sťažovateľ poskytoval peňažné prostriedky žalovanému na účely ich zhodnotenia ako investíciu (vklad) s očakávaním dosiahnutia výnosu, o čom svedčí aj výška úrokov dohodnutá v zmluve o tichom spoločenstve a aj následné vklady vykonané po uzavretí predmetnej zmluvy. Z uvedeného je preto možné vyvodiť záver, že v danom prípade ide o investovanie finančných prostriedkov na účely dosiahnutia zhodnotenia v podobe úrokov. Z konania nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodnosť tvrdenia sťažovateľa, že na právny vzťah je nutné aplikovať § 657, § 563 Občianskeho zákonníka a plnenie podriaďiť pod nárok na vrátenie pôžičky. Podľa sťažovateľa však skutočná vôľa účastníkov v čase urobenia právneho úkonu zodpovedala úmyslu požiť (si) finančné prostriedky. Zmluva o tichom spoločenstve bola simulovaným právnym úkonom, zmluvu si vypracoval sám sťažovateľ. Pokiaľ dovolací súd uviedol, že vo vzťahu k sume 6 638,78 eur absentuje preukázanie skutočnosti, že ide o pôžičku, pre preukázanie naplnenia určenia povinnosti žalovanému túto časť finančných prostriedkov vrátiť, pri sumách 1 160 eur a 26,22 eur zase konštatoval absenciu ich splatnosti, z čoho sťažovateľovi nie je zrejmé, či dovolací súd tieto ďalšie vklady sťažovateľa posudzoval ako pôžičku. Tieto závery dovolacieho súdu sú logicky neutržateľné.

11. Podľa sťažovateľa záver dovolacieho súdu, že z konania vyplýva, že finančné prostriedky sťažovateľ poskytoval žalovanému na účely ich zhodnotenia ako investíciu (vklad) s očakávaním dosiahnutia výnosu, o čom svedčí aj výška úrokov dohodnutá v zmluve o tichom spoločenstve a aj následné vklady vykonané po uzavretí predmetnej zmluvy, je neutržateľný, najmä s ohľadom na skutočnosť, že zmluva o tichom spoločenstve bola antidatovaná.

12. Sťažovateľ tiež v dovolaní namietal, že pokiaľ odvolací súd uzavrel, že nárok žalobcu posudzovaný ako nárok z bezdôvodného obohatenia je premlčaný, pretože premlčacia doba podľa § 107 Občianskeho zákonníka uplynula pred podaním žaloby, vyriešil túto otázku v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, pretože nevzal do úvahy, že uplatnením nároku v trestnom konaní dochádza k spočívaniu plynutia premlčacích lehôt (§ 112 Občianskeho zákonníka). Dovolací súd napokon otázku premlčania neriešil, keďže považoval za preukázané, že medzi sťažovateľom a žalovaným nešlo o uzavretie zmluvy o pôžičke, išlo o nepomenovanú zmluvu, ktorá má prvky investovania, avšak bez preukázania povinnosti vrátenia týchto prostriedkov. Sťažovateľ si bol preto vedomý, že vstupuje do právneho vzťahu neistého charakteru,

pričom sa môže stať, že sa finančné prostriedky určené na investovanie nezhodnotia. Na takto zistenom skutkovom základe dovolací súd nepovažoval za preukázané naplnenie podmienok na vrátenie vkladu z titulu bezdôvodného obohatenia ani nároku na náhradu škody, ani poskytnutej pôžičky. Tento názor dovolacieho súdu je v rozpore s tvrdeniami strán sporu v trestnom konaní, ako aj s tvrdením žalovaného na pojednávaní konanom 21. februára 2017. Dovolací súd opakovane nevenoval žiadnu pozornosť tomu, že zmluva o tichom spoločenstve bola uzatvorená 2 až 3 mesiace po poskytnutí pôžičky a ide o simulovaný právny úkon.

13. Dovolateľ v dovolaní namietal aj právne posúdenie uznania dlhu žalovaným (podľa § 558 Občianskeho zákonníka) odvolacím súdom, pretože jeho vyriešenie malo vplyv na rozloženie dôkaznej povinnosti. Dovolací súd sa stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že listina – uznanie dlhu musí spĺňať základné atribúty, a zdôraznil, že v predmetnej listine absentuje konkrétny dôvod a výška dlhu. Podľa sťažovateľa vo výzve na vrátenie peňazí z 21. februára 1999 bola uvedená výška dlhu žalovaného: 236 326 Sk, ako aj dôvod („*poslednú možnosť to vyrovnať, vrátiť mi požičanú sumu 236 326,-Sk*“). V liste z 2. marca 1999 žalovaný uviedol, že túto pohľadávku sťažovateľ uznáva a je úplne zrejmé, že žalovaný vedel, na zaplatenie akej pohľadávky a z akého dôvodu vzniknutej ho sťažovateľ vyzýva, a výslovne uviedol: „*záväzne prehlasujem, že uznávam Vašu pohľadávku, nikdy som ju nespochybnil, som ju ochotný zaplatiť*“. Posúdenie uznania dlhu dovolacím súdom tak považuje sťažovateľ za svojvoľné, ktoré popiera účel inštitútu uznania dlhu.

14. Najvyšší súd dospel k záveru, že z konania nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodnosť tvrdenia sťažovateľa, že na právny vzťah je nutné aplikovať § 657, § 563 Občianskeho zákonníka a plnenie podriaďiť pod nárok na vrátenie pôžičky.

15. Tento záver dovolacieho súdu považuje sťažovateľ za nesprávny a arbitrárny, a to z nasledujúcich dôvodov:

- v trestnom konaní žalovaný v pozícii obžalovaného potvrdil antidatovanie zmluvy o tichom spoločenstve a tiež uviedol, že sľúbil požičané peniaze sťažovateľovi vrátiť;
- v civilnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 15C/287/2014 na pojednávaní 21. februára žalovaný tiež uviedol, že finančné prostriedky boli požičané;
- žalovaný a jeho manželka si požičali ako fyzické osoby finančné prostriedky aj od ďalších fyzických osôb. Išlo teda vždy o pôžičky finančných prostriedkov tak ako v prípade sťažovateľa.

16. Sťažovateľ dovolaciemu súdu vyčíta, že odignoroval ustálenú rozhodovaciu prax vo vzťahu k aplikovaným ustanoveniam (pokiaľ ide o § 41a Občianskeho zákonníka – rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2010, ktorý definoval východiská posudzovania predstieraných úkonov a platnosti zastretých právnych úkonov; § 657 Občianskeho zákonníka – rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 55/98 definujúci znaky a podstatné náležitosti právneho úkonu zmluvy o pôžičke; § 563 Občianskeho zákonníka – rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008; § 451 Občianskeho zákonníka – rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 92/2010 definujúci podmienky vzniku nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, R 123/1953 – uznanie dlhu).

17. V ďalšom sťažovateľ polemizuje so závermi krajského súdu v jeho rozhodnutí, ktoré bolo pre sťažovateľa po zistení skutkového stavu a právnom posúdení súdom prvej inštancie prekvapivé.

18. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že v súdnom konaní nikdy nebolo sporné, že svoje finančné prostriedky skutočne žalovanému na jeho žiadosť poskytol. Nezodpovedá preto požiadavke spravodlivosti záver odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu, že žalovaný nemá povinnosť odovzdané finančné prostriedky sťažovateľovi vrátiť s odôvodnením, že sťažovateľ finančné prostriedky investoval a žalovaný z vlastného slobodného rozhodnutia s týmito prostriedkami naložil tak, že ich nedokázal vrátiť.

19. Rozhodnutím odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože sťažovateľovi požičané peňažné prostriedky dosiaľ vrátené neboli a ich hodnota infláciou značne poklesla.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľa (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) rozsudkom krajského súdu a rozsudkom najvyššieho súdu v konaní o zaplatenie 7 826 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Sťažovateľ považuje právne závery konajúcich súdov za logicky neudržateľné a nesprávne vzhľadom na zistený skutkový stav. Napadnuté rozhodnutia sú podľa názoru sťažovateľa svojvoľné, nerešpektujúce ustálenú rozhodovaciu prax, teda porušením princípu právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutia.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu v spojení s opravným uznesením:

21. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Dovolacie námietky, ktoré sa argumentačne významne prekrývajú s ústavnou sťažnosťou, už teda boli predmetom preskúmania najvyšším súdom.

22. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľovi domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom krajského súdu v dovolacom konaní, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany. Sťažovateľ napokon ani netvrdí, že niektorú z jeho námietok nemohol uplatniť v dovolacom konaní.

23. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom najvyššieho súdu:

24. Ústavný súd, vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia a poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

25. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

26. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

27. Ústavný súd nie je skutkovým súdom, a preto nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia všeobecných súdov a spochybňovať výsledky záverov vyplývajúcich z nimi vykonaných dôkazov, a to aj za predpokladu vzniku možnosti určitých faktických pochybení v procese vykonávania a posudzovania dôkazov, pokiaľ tieto výsledky hodnotenia dôkazov a posudzovania výsledkov procesu dokazovania zodpovedajú pravidlám právnej a formálnej logiky, nie sú navzájom rozporuplné a vytvárajú celistvý rámec ako podklad na rozhodnutie (m. m. I. ÚS 230/2013). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že jeho úlohou nie je pôsobiť ako tzv. štvrtá inštancia súdnictva a poskytovať ochranu pred skutkovými a/alebo právnymi omylmi všeobecných súdov. Výklad a aplikácia zákonov patrí do právomoci všeobecných súdov, a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu do neho zasahovať.

28. Napokon ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich

zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“, ale posúdenie jeho ústavnej udržateľnosti (m. m. IV. ÚS 325/08, III. ÚS 462/2012).

29. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu konštatuje, že právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Najvyšší súd jasne, zrozumiteľne, presvedčivo a vyčerpávajúco zdôvodnil (body 6.4 až 6.14), prečo v danom prípade nie je založený sťažovateľom tvrdený dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a teda že nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zmätočnosťou alebo arbitrárnosťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu ako súdu odvolacieho, ktorý na rozdiel od sťažovateľa posúdil ako zákonný a riadne odôvodnený. Najvyšší súd, poukazujúc na konkrétne časti odôvodnenia zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu, všetky relevantné dovolacie námietky sťažovateľa (o neodôvodnenosti odvolacieho rozhodnutia, nesprávnej právnej kvalifikácii zmluvy o tichom spoločenstve, ne/naplnení predpokladov titulu náhrady škody, posúdení predloženého uznania dlhu, premlčaní, svojvoľnosti skutkových záverov, nedostatkoch v procese dokazovania i nesprávnom právnom posúdení) uplatnené ako dovolací dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP riadne posúdil, konštatujúc náležité zistenie skutkového stavu a udržateľnosť výkladu a aplikácie relevantných právnych noriem, ako i neodôvodnenosť namietaného nesprávneho právneho posúdenia v kontexte vady zmätočnosti.

30. V danej súvislosti ústavný súd pripomína, že najvyšší súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle. Nadväzujúc na uvedené, najvyšší súd vyhodnotil, že závery súdov nižšej inštancie založené na vykonaných dôkazoch a ich posúdení vo vzájomných súvislostiach sú jasné a logické, a preto dovolanie v tejto časti zamietol, nenachádzajúc vadu zmätočnosti. Najvyšší súd tak nebol oprávnený prehodnocovať skutkové závery, ku ktorým dospel odvolací súd, čoho sa v podanom dovolaní (ktoré v podstatnom kopíruje sťažnostnú argumentáciu) sťažovateľ domáhal.

31. Sťažovateľ tiež namietal nesprávne právne posúdenie svojej veci spočívajúce v odklone od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu [dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP], pričom formuloval tri právne otázky (pozri bod 7 tohto uznesenia), od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej, odkazujúc na konkrétne rozhodnutia odvolacieho súdu.

32. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je nesporné, že najvyšší súd sa s každou položenou dovolacou otázkou vysporiadal jednotlivo a precízne.

33. K prvej dovolacej otázke najvyšší súd v bodoch 13.1 až 13.5 odôvodnenia, stotožňujúc sa s právnym posúdením odvolacím súdom, konštatoval, z akých dôvodov nemožno sťažovateľom uplatnený nárok subsumovať pod ustanovenia o náhrade škody (pre chýbajúce preukázanie zavineného konania žalovaného) ani pod nárok z bezdôvodného obohatenia (pre absenciu povinnosti uloženej žalovanému v zmysle uzatvorenej zmluvy o tichom spoločenstve), ani posúdiť ako nárok vyplývajúci zo zmluvy o pôžičke (pre absenciu povinnosti žalovaného vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky po uplynutí dohodnutej doby, ktoré boli sťažovateľom investované s očakávaným výnosom). Zmluva medzi sťažovateľom a žalovaným bola konajúcimi súdmi posúdená ako inominátna s prvkami dohody o zhodnotení sťažovateľom poskytnutých peňažných

prostriedkov, avšak bez dojednania povinnosti peňažné prostriedky vrátiť v prípade podnikateľského neúspechu. Na základe uvedeného najvyšší súd neidentifikoval žiaden odklon od ustálenej rozhodovacej praxe.

34. K druhej dovolacej otázke týkajúcej sa plynutia, resp. spočívania premlčacej doby najvyšší súd v intenciách právneho posúdenia prvej dovolacej otázky dospel k záveru (identickému s názorom krajského súdu), že otázka premlčania je v danom prípade irelevantná.

35. Napokon tretia dovolacia otázka týkajúca sa posúdenia listiny žalovaného z 2. marca 1999 ako uznania jeho záväzku bola najvyšším súdom, poukazujúc na absenciu náležitostí uznania záväzku (konkrétny dôvod a výška dlhu), vyhodnotená (totožne s krajským súdom) ako nedôvodná, bez identifikovaného odklonu od ustálenej judikatúry.

36. Ústavný súd konštatuje, že sťažnostné námietky sťažovateľa, ktoré sú len jednoduchou polemikou na úrovni zákona a skutkových zistení, ktoré od ústavného súdu požadujú prehodnotenie dokazovania vykonaného všeobecnými súdmi, nie sú spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k posúdeniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

37. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v dotknutej veci odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie tohto práva v nadväznosti na namietané porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nedošlo v rámci argumentov sťažovateľa k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, k rovnakému záveru dospel aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu